

КОДЕКС ЗА ДОБАВУВАЧИ

SUPPLIER CODE

Напомена: Овој документ е наменет единствено за интерна употреба на Макстил АД Скопје. Информациите во овој документ подлежат на промени без обврска за објава на истите. За последна верзија од овој документ погледнете ги општите информации за документот односно информациите за носителот на документот, наведени подолу. Ниеден дел од овој документот не смее да биде модифициран, употребуван за други намени или пренесуван без претходно одобрување од Макстил АД Скопје.

Овој документ се смета за заштитен од неовластена употреба и копирање согласно важечката регулатива.

Note: This document is for internal use only by Makstil AD Skopje. The information in this document is subject to change without any obligation to publish it. For the latest version of this document, see the general information about the document, ie the document holder information, listed below. No part of this document shall be modified, used for any other purpose or transmitted without the prior approval of Makstil AD Skopje.

This document is considered to be protected against unauthorized use and copying in accordance with the applicable legislation.

ВОВЕД

Стратешки императив на Друштвото е правилото кое гласи “Висока ефикасност со интегритет”.

Друштвото ги промовира општествените и еколошките вредности на своите добавувачи, согласно глобалното влијание на Организацијата на Обединетите нации и го користи своето влијание, каде што е можно, за да го поттикне нивното усвојување. Кодексот за добавувачи на Друштвото (“Кодекс за добавувачи”) се заснова на глобалното влијание на Организацијата на ОН, водечките принципи на Обединетите нации за бизнисот во корелација со човековите права, како и други меѓународни стандарди или согласно прифатената пракса.

Друштвото бара од своите добавувачи да се усогласат со стандардите дефинирани во Кодексот за добавувачи. Покрај тоа, од добавувачите се очекува да ги усогласат стандардите и со сопствените добавувачи, каде што широко треба да бидат опфатени истите принципи како што се содржани во Кодексот за добавувачи на Друштвото.

Друштвото е посветено да претставува лидер со добра корпоративна одговорност и оваа обврска е стипулирана во Кодексот за добавувачи.

Програмите за добавувачите на Друштвото се во согласност со Принципите (за етика, права на работниците, здравје и безбедност, животна средина) и сите останати поврзани системи за управување.

Друштвото верува дека општеството и бизнисот најдобро функционираат по принципот на одговорно деловно однесување. Основно правило е дека работењето не треба да биде само во согласност со важечките закони, правила и

INTRODUCTION

“High Performance with Integrity” is the Company's strategic imperative.

The Company promotes the societal and environmental values of the United Nations Global Impact to its suppliers and uses its influence where possible to encourage their adoption. The Company's Supplier Code (the “Supplier Code”) is based on the United Nations Global Compact, the United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights, and other international standards or accepted good practices.

The Company requires its suppliers to comply with the standards defined in the Supplier Code. Furthermore, our suppliers are expected to adopt with their own suppliers, standards that broadly cover the same principles as contained in our Supplier Code.

The Company is committed to being a leader in good corporate responsibility and this commitment is embodied in the Supplier Code.

The Company's supplier programs are consistent with the Principles (for ethics, labor rights, health and safety, environment and related management systems).

The Company believes that society and business are best served by responsible business behaviors. Fundamental to this belief is that business should not only operate in compliance with applicable laws, rules and

прописи, бидејќи нашето однесување често пати е поврзано и со општествените проблеми.

Друштвото е свесно дека разликата во културите и законите создаваат дополнителни предизвици за примена на овие Принципи на глобално ниво.

Друштвото е убедено дека Принципите најдобро се спроведуваат преку континуиран пристап за подобрување, со кој што со текот на времето се подобруваат перформансите на добавувачите.

Кодексот за добавувачи не го заменува локалното законодавство. Друштвото очекува, покрај стандардите содржани во овој Кодекс, добавувачите да работат во согласност со важечките закони, правила и прописи.

Добавувачот прифаќа дека неговиот ангажман никогаш не се користи од страна на Друштвото за да се создаде поттик или да се награди, ниту пак за да се обезбеди несоодветна деловна предност за Друштвото.

СЛЕДЕЊЕ НА СТАНДАРДИТЕ

Придржувањето кон стандардите содржани во овој Кодекс е еден од критериумите кои што се користат во процесот на селекција и евалуација на добавувачите на Друштвото.

Друштвото очекува добавувачите да се придржуваат кон важечките законски прописи, како и кон стандардите содржани во овој Кодекс. Во одредени околности, кога добавувачите покажуваат и продолжуваат континуирано да покажуваат материјална одговорност за постојано подобрување, Друштвото е подготвено да работи со нив, со цел преку ангажман и соработка да се остварат дополнителни подобрувања.

regulations, but that our behaviors address underlying societal concerns.

The Company is aware that differences in cultures and laws create challenges to applying these Principles globally.

The Company believes that the Principles are best implemented through a continual improvement approach that advances supplier performance over time.

The Supplier Code does not replace local law. The Company expects suppliers to operate in compliance with applicable laws, rules and regulations in addition to the standards contained herein.

The supplier acknowledges that their engagement is never used by the Company to create an incentive or reward or to secure any improper business advantage for the Company.

STANDARDS MONITORING

Adherence to the standards contained in this Supplier code is one of the criteria used in the Company's supplier selection and evaluation process.

The Company expects suppliers to adhere to applicable legal standards and any higher standards contained herein. Under some circumstances, where the suppliers have shown and continue to show a material commitment to improvement, The Company is willing to work with them to bring about improvements through engagement and collaboration.

1. Права на работниците

Добавувачите се обврзани да ги почитуваат човековите права на работниците и истите да ги третираат со достоинство и почит. Елементите на труд вклучуваат:

1.1 Слободен избор на работа

Добавувачите не смеат да користат принудна работа или да имаат учество во било каква форма на ропство или трговија со луѓе.

Присилна работа - системи за управување: Одговорниот менаџер за човечки ресурси мора постојано да ги следи политиките и процедурите со цел да се осигура дека сите работници слободно одбрале да работат на нивните работни места и дека истите се целосно платени за работата што ја вршат.

Затворски труд: Употребата на затворскиот труд е доброволна и истата недвосмислено се соопштува на Друштвото, а каде што се користи, се следат сите применливи позитивни закони или меѓународни насоки.

Период на известување: Работниците се слободни да го напуштаат своето работно место, по претходно давање на писмено известување во разумен рок и истите треба да бидат платени навреме и во целост за работата која што ја извршиле пред да го напуштат работното место.

Задржување на документи за лична идентификација / пасоши: Од работниците не се бара предавање на документи за лична идентификација за истите да обезбедат вработување, освен ако тоа не се бара со локалното законодавство. Доколку се работи за таков случај, работниците постојано имаат право на пристап до личните документи.

1. Labor Rights

Suppliers shall be committed to uphold the human rights of workers and to treat them with dignity and respect. The labor elements include:

1.1 Freely Chosen Employment

Suppliers shall not use forced labor or engage in any form of slavery or human trafficking.

Forced Labor - Management Systems: A nominated manager with responsibility for HR at each site follows policies and procedures to ensure that all workers have freely chosen to be there and are fully paid for the work they do.

Prison Labor: The use of any prison labor is voluntary and clearly communicated to the Company, and where used, all applicable local laws or international guidance is followed.

Notice Periods: Workers are free to leave their jobs after reasonable notice and are paid on time and in full for the work they have done prior to leaving.

Retention of Identity Papers / Passports: Workers are not required to hand over their identity papers to secure employment unless required to do so by local law. If this is the case, workers have access to their papers at all times.

Слобода на движење: Работниците можат слободно да се движат во секое време и истите не се контролирани од страна на службата за обезбедување (на пр. не се набљудувани за време на паузите, не се следат до тоалетите и слично).

Депозити во готовина: Работниците не плаќаат „депозити“ за да го загарантираат своето работно место или сместувањето кое што се обезбедува од страна на работодавачот, ниту пак истите плаќаат дополнителни „депозити“ за обука или опрема за лична заштита, неопходни за безбедно извршување на својата работа.

1.2 Детски труд и млади работници

Добавувачите не смеат да користат детски труд. Вработување на млади работници под 18-годишна возраст може да биде дозволено само доколку се врши неопасна работа и кога младите работници се над законската возраст за вработување утврдена во државата, како и возраста која што е утврдена за завршување на задолжително образование.

Детски труд - системи за управување: Менаџерот за човечки ресурси е одговорен за воспоставување на соодветни политики и процедури за следење на возраста на работниците.

Детски труд: Не смеат да бидат вработени децата под минималната возраст предвидена за вршење на работа со позитивното законодавство, предвидената возраст на завршување на задолжителното образование, односно возраста утврдена со основните конвенции на Меѓународната организација на трудот (секогаш се зема во предвид онаа која што гарантира поголеми права од сите горенаведени).

Freedom of Movement: Workers are able to freely come and go from the site at all times and are not controlled by security guards (e.g. monitored during breaks, followed to the toilets, etc.).

Cash Deposits: Workers do not pay "deposits" to secure a job or employer-provided accommodation, nor do they pay excessive "deposits" for training or personal protective equipment necessary to carry out their jobs safely.

1.2 Child Labors and Young Workers

Suppliers shall not use child labor. The employment of young workers below the age of 18 shall only occur in non-hazardous work and when young workers are above a country's legal age for employment and the age established for completing compulsory education.

Child Labor - Managements Systems: A nominated manager with responsibility for HR ensures that there are adequate policies and procedures in place to monitor the ages of workers.

Child Labor: Children below the local minimum working age, the age of compulsory education or the ages set out in the International Labor Organization Core Conventions (whichever is higher) are not employed.

Дете е:

- Секое младо лице под возраста дефинирана во основните конвенции на Меѓународната организација на трудот, која што изнесува 15 години во развиените земји, односно 14 години во помалку развиените земји;
- Секое младо лице под минималната возраст за вршење на работа, предвидена со локалното законодавство, кога истата е поголема од 15 години;
- Секое младо лице под возраста предвидена со локалното законодавство која што се однесува на задолжително образование, каде што истата е поголема од 15 години.

Ремедијација: Доколку се затекнат деца на работното место, веднаш се воспоставува соодветна постапка за ремедијација како би се обезбедила благосостојбата на детето. Доколку се затекнат деца на работното место, добавувачите:

- веднаш ќе го отстранат детето од работното место;
- ќе се воспостави соодветен план за поддршка на детето, што може да вклучува покривање на трошоците за формално или стручно оспособување, сместување или доколку се потребни и други трошоци.

Млади работници: Млади работници се лица под 18 години, законски способни да работат, кои што не смеат да вршат опасна работа во ниту еден случај (ракување со хемиски супстанции, напорна физичка работа и слично) или работење во ноќни смени, а се применуваат сите позитивни закони, вклучително и пристапот до образование, обука, здравствени проверки, како и дозволен број на работни часови итн.

1.3 Недискриминација

Добавувачите се должни да обезбедат работно место без вознемирување и дискриминација. Дискриминацијата не се толерира без оглед дали истата е врз основа

A child is:

- Any young person below the ages defined in the International Labor Organization Core Conventions, which is 15 in Developed Countries or 14 in Less Developed Countries;
- Any young person below the local legal minimum working age where this is higher than 15;
- Any young person below the age of local legal compulsory education where this is higher than 15.

Remediation: If children are found working, an appropriate remediation procedure to ensure the welfare of the child is put in place. If children are found working, suppliers will:

- Remove the child from the workplace immediately;
- Put in place a suitable plan to support the child, which may involve covering the cost of formal or vocational training, accommodation or other costs as necessary.

Young Workers: Young people under the age of 18, legally able to work, do not carry out any hazardous work (chemical handling, strenuous physical labor, etc.) or night shifts, and all applicable local laws are followed, including access to education, training, health checks and number of hours allowed to work, etc.

1.3 Non-Discrimination

Suppliers shall provide a workplace free of harassment and discrimination. Discrimination for reasons such

на раса, боја, возраст, пол, сексуална ориентација, етничка припадност, инвалидитет, религија, политичка припадност, членство во синдикат, бременост или брачен статус.

Недискриминација - Системи за управување: Одговорниот менаџер за човечки ресурси е задолжен за воспоставување на соодветни политики и процедури за спречување на дискриминацијата, како и управување врз спроведувањето на соодветни дисциплински процедури. Сите работници се должни да знаат на кого можат да ги пријават инцидентите поврзани со дискриминација.

Недискриминација: Работниците не смеат да се соочуваат со вознемирување или дискриминација (сметано од моментот на вработување, сè до напуштање на работното место) од која било причина, како што е раса, боја, возраст, пол, сексуална ориентација, етничка припадност, инвалидитет, религија, политичка припадност, членство во синдикат, бременост или брачен статус. Потенцијалните кандидати за вработување не смеат да се тестираат за бременост, освен ако тоа не е предвидено со позитивното законодавство, а бремените жени не смеат да се дискриминираат.

1.4 Фер постапување

Добавувачите се должни да обезбедат работно место каде што не постои закана за грубо и нехумано постапување, вклучително и било какво сексуално вознемирување, сексуално злоставување, телесно казнување, ментална или физичка присилба или вербална злоупотреба на работниците.

as race, color, age, gender, sexual orientation, ethnicity, disability, religion, political affiliation, union membership, pregnancy or marital status is not tolerated.

Non-discrimination - Management systems: A nominated manager with responsibility for HR ensures adequate policies and procedures are in place to prevent discrimination as well as manage effective disciplinary procedures. All workers know to whom they can report incidences of discrimination.

Non-Discrimination: Workers do not face harassment or discrimination at any time (from recruitment to leaving employment) for any reason such as race, color, age, gender, sexual orientation, ethnicity, disability, religion, political affiliation, union membership, pregnancy or marital status.

Potential recruits are not pregnancy-tested unless required by local law and pregnant women are not discriminated against.

1.4 Fair Treatment

Suppliers shall provide a workplace free of and with no threat of harsh and inhumane treatment, including any sexual harassment, sexual abuse, corporal punishment, mental or physical coercion or verbal abuse of workers.

Фер постапување – системи за управување:

Одговорниот менаџер за човечки ресурси е задолжен за воспоставување на соодветни политики и процедури врз основа на кои што ќе биде спроведено фер постапување кон сите работници. Работниците се должни да бидат запознаени дека дисциплинските процедури и казните кои што им се изрекуваат на работниците врз основа на спроведената дисциплинска постапка, се правно основани и правични.

Вознемирување или злоупотреба:

Работниците не смеат да се соочуваат, ниту да постои закана за малтретирање, сексуално вознемирување, сексуално злоставување, телесно казнување, ментална или физичка присилба или вербална злоупотреба.

Улогата на службата за безбедност:

Работниците не смеат да подлежат на неразумен телесен претрес. Физичкиот претрес може да биде спроведен само доколку истиот го извршат овластени тела, во согласност со позитивните законски стандарди и истиот смее да биде извршен само од работници за физичко обезбедување кои што припаѓаат на истиот пол.

Фер постапување - поткуп: Работниците не се должни да плаќаат други работници со цел да избегнат виктимизација или со цел да добијат преференцијален третман.

1.5 Плата, бенефиции и работни часови

Добавувачите се должни да им плаќаат на работниците во согласност со применливите закони за исплата на плата, вклучително и исплаќање на минималната загарантирана плата, прекувремените часови, како и одредени бенефиции.

Fair Treatment – Management Systems:

A nominated manager with responsibility for HR ensures adequate policies and procedures are in place so that all workers receive fair treatment. Workers understand disciplinary procedures, and fines imposed on workers as part of a disciplinary action are legal and fair.

Harassment or Abuse: Workers neither face nor are threatened with bullying, sexual harassment, sexual abuse, corporal punishment, mental or physical coercion or verbal abuse.

Role of Security Personnel: Workers are not subject to unreasonable body searches. Physical security searches are only carried out by authorized bodies, according to local legal standards, and by same-sex security guards.

Fair Treatment - Bribery: Workers do not have to pay other workers to avoid victimization or preferential treatment.

1.5 Wages, Benefits and Working Hours

Suppliers shall pay workers according to applicable wage laws, including minimum wages, overtime hours and mandated benefits.

Добавувачите се должни навремено да се договорот со работниците во однос на начинот врз основа на кој што истите ќе бидат исплатени. Исто така, од добавувачите се очекува да ја договорот со работникот потребата за прекувременно работно време, доколку е потребно, како и платата за прекувременно одработените работни часови.

Плати и работни часови - Системи за управување: воспоставен е систем за следење на работните часови и платите кои што им се исплаќаат на сите работници, а целосните работни часови и евиденцијата за исплатени плати се чуваат постојано за сите работници.

Плати: Од работниците не се бара да вршат неплатена работа. Најнискиот износ на месечна плата кој што се исплаќа на работниците е пред сè во согласност со износот на минималната плата во државата согласно позитивното законодавство и истата се исплаќа редовно и во целост.

Плаќање на прекувремената работа: Прекувремената работа се исплаќа во согласност со позитивното законодавство, а во државите каде што истото не е предвидено, се исплаќа минимум со истата стапка како и редовната плата.

Бенефиции и бонуси: Сите законски предвидени бенефиции и бонуси им се исплаќаат на работниците навреме и во целост.

Работно време: Работното време е усогласено со позитивното законодавство и истото е во согласност со правилата за работно време предвидени за индустријата.

Прекувремена работа: Прекувремената работа е доброволна и работниците не работат прекувременно повеќе од 8 (осум) часа неделно.

Suppliers shall communicate in a timely manner with workers regarding the basis upon which they will be paid. Suppliers are also expected to communicate with the worker whether overtime is required and the wages to be paid for such overtime.

Wages and Working Hours - Management Systems: A system is in place to monitor the hours and wages paid to all workers, and complete hours and payroll records are kept for all workers at all times.

Wages: Workers are not required to do unpaid work. Workers' monthly pay is at least at local minimum wages and is paid regularly and in full.

Overtime - Pay: Overtime is paid according to all local laws, and where this do not exist, as a minimum at the same rate as normal pay.

Benefits and Bonuses: All legally required benefits and bonuses are paid to workers on time and in full.

Working Hours: Working hours are aligned with local laws or industry benchmarks.

Overtime hours: Overtime is voluntary and workers do not regularly work more than 8 (eight) hours of overtime per week.

16 Makedonska brigada, 18
1000 Skopje,
Republic of North Macedonia
Tel: ++389(0)2/3287 024; 3287 149
Fax: ++389(0)2/3287 000
E-mail: info@makstil.com.mk
Web: www.makstil.com
MK 4030997338244

Паузи и одмори: На работниците им се дава време за пауза и одмор во согласност со позитивното законодавство.

Комуникација: Условите за плаќање се договораат со работниците пред да започнат со работа и истите се потврдени во писмена форма. Работниците добиваат писмени платни листови за исплатената плата.

Одбитоци: Одбитоците од плата поради изречени дисциплински мерки на работниците, доцнење и отсуство од работа се извршуваат во согласност со позитивното законодавство.

1.6 Слобода на здружување и колективно преговарање

Се охрабрува отворената комуникација и директниот ангажман од страна на работниците во врска со решавањето на прашањата и проблемите поврзани со работното место.

Добавувачите се должни да ги почитуваат правата на работниците, утврдени во позитивното законодавство, со кои што е загарантирано работниците да можат слободно да се приклучуваат или да истапуваат од синдикатите, да бараат да бидат застапени од истите и да се придружуваат на работничките совети. Работниците треба да ја имаат можноста отворено да комуницираат со менаџментот во однос на работните услови, без да постои закана од заплашување или вознемирување.

Колективно преговарање: Работниците имаат можност колективно да преговараат. Во оние случаи каде што се склучени колективни договори, истите им се соопштуваат на работниците на јазик кој што е разбирлив за сите.

Time-off and Breaks: Workers are given time-off and breaks in accordance with local laws.

Communication: Payment terms are communicated to workers before they start and confirmed in writing. Workers receive written pay slips.

Deductions: Deductions for disciplinary issues, lateness and absence are only taken in accordance with local laws.

1.6 Freedom of Association and Collective Bargaining

Open communication and direct engagement with workers to resolve workplace issues are encouraged.

Suppliers shall respect the rights of workers, as set forth in local laws, to freely join or not join labor unions, seek representation and join workers' councils. Workers shall be able to communicate openly with management regarding working conditions without threat of intimidation or harassment.

Collective Bargaining: Workers are able to bargain collectively. Where collective agreements are in place, they are communicated to all workers in a language they can understand.

Синдикат/Право на претставување на работниците: Работниците можат слободно да се придружат или да формираат синдикат или работнички комитет без постоење на страв од дискриминација. На претставниците на работниците им се овозможува разумно време и пристап до одредени објекти, како што се просториите за состаноци, врз основа на кои што имаат можност да ја извршуваат својата улога, во согласност со позитивните закони. Во случаите каде што законодавството на одредена држава го ограничува формирањето на синдикатите, работниците имаат можност доколку така одберат, да формираат работнички комитети.

ЗДРАВЈЕ, БЕЗБЕДНОСТ И ЖИВОТНА СРЕДИНА

Друштвото очекува секој добавувач да ги разбере применливите стандарди за здравје, безбедност и животна средина во однос на нивните специфични производи или услуги и доколку е потребно, да ги прошири истите со дополнителни специфични стандарди за производите/услугите. Ефективноста на заштитата треба да биде потврдена од страна на обучени и искусни, односно сертифицирани експерти во оваа проблематика.

2. Здравје и безбедност

Добавувачите се должни да ги почитуваат сите важечки закони и регулативи кои се однесуваат на здравјето и безбедноста при работа, преку обезбедување на безбедна и здрава работна средина. Здравствените и безбедносните елементи вклучуваат:

2.1 Информации за опасност

Добавувачите треба да имаат воспоставено програми и системи со цел да им обезбедат на работниците безбедносни информации во

Trade Union/Worker Representation Rights:

Workers are freely able to join or form a trade union or worker committee without fear of discrimination. Worker representatives are granted reasonable time and access to facilities, such as meeting rooms, to carry out their role, in accordance with local laws. Where local laws restrict trade unions, workers are able to form worker committees, if they so choose.

HEALTH, SAFETY AND ENVIRONMENT

The Company expects each supplier to understand the applicable Health, Safety and Environment standards for its specific products or services, and to augment these standards with the additional product/service specific standards as necessary. The effectiveness of the protection needs to be verified by trained and experienced or certified subject matter experts.

2. Health and Safety

Suppliers shall comply with all applicable health and safety laws and regulations by providing a safe and healthy working environment. The health and safety elements include:

2.1 Hazard Information

Suppliers shall have programs and systems in place to provide workers with safety information

врска со опасните материјали, како и да ги обучат работниците во однос на заштитата од потенцијалните опасности. Опасните материјали можат да вклучуваат, но не се ограничуваат на сировини, растворувачи, отпад итн.

2.2 Ризици и безбедност на процесите

Добавувачите се должни да воспостават системи и програми со цел идентификување на опасностите при процесот. Истите се должни да ги утврдат таквите опасности и соодветно да ги дефинираат нивоата на ризик, како и да имаат воспоставени програми и системи за да ги спречат или ублажат овие ризици (на пр. катастрофално ослободување на хемикалии, гасови, прашина).

2.3 Заштита на работникот

Добавувачите се должни да воспостават системи и процеси со цел заштита на работниците од изложеност на хемиски и физички опасности (вклучително и физички тешки задачи) на работното место.

2.4 Подготвеност за итни случаи

Добавувачите се должни да развијат планови кои што ќе се спроведуваат при настанување на итни случаи и истите е потребно да бидат дистрибуирани во рамките на нивните објекти. Добавувачите се должни да го минимизираат потенцијалното влијание од настанувањето на било каква вонредна и итна состојба, со имплементирање на соодветни планови за итни случаи и процедури за справување со истите.

relating to hazardous materials and education to protect them from potential hazards. Hazardous materials can include but are not limited to raw materials, solvents, waste etc.

2.2 Risks and Process Safety

Suppliers shall have systems and programs in place to identify process hazards. They should quantify such hazards and define the risk levels appropriately, and have programs and systems in place to prevent or mitigate these risks (e.g. catastrophic release of chemicals, fumes, dust).

2.3 Worker Protection

Suppliers shall have systems and processes in place to protect workers from exposure to chemical and physical hazards (including physically demanding tasks) in the workplace.

2.4 Emergency Preparedness

Suppliers shall develop and distribute emergency plans across their facilities. Suppliers should minimize the potential impact of any emergency by implementing suitable emergency plans and response procedures.

3. Животна средина

Добавувачите се должни да се усогласат со сите важечки закони и регулативи кои што се однесуваат на животната средина. Исто така, треба да бидат прибавени сите потребни дозволи кои што се однесуваат на животната средина, лиценци, информации за регистрации и ограничувања.

3.1 Одобренија за животна средина

Добавувачите се должни да воспостават процеси и системи кои што ќе бидат усогласени со важечките закони и регулативи за животната средина. Треба да бидат прибавени сите потребни дозволи кои што се однесуваат на животната средина, лиценци, информации за регистрации и ограничувања.

3.2 Отпад и емисии

Добавувачите се должни да воспостават процеси и системи врз основа на кои што ќе биде обезбедено безбедното ракување, движењето, складирањето, рециклирањето, повторната употреба или управувањето со отпадот. Секое создавање и отстранување на отпадот, емисиите во воздухот и испуштањето во водата, кои што можат да имаат негативно влијание врз човековото здравје или животната средина, потребно е соодветно да се намалат, правилно да се управуваат, контролираат и/или третираат пред да бидат испуштени во животната средина.

3.3 Излевање и испуштање

Добавувачите се должни да воспостават процеси и системи со цел спречување и ублажување на случајните и дифузните излевања и испуштања во животната средина.

3. Environment

Suppliers shall comply with all applicable environmental laws and regulations. All required environmental permits, licenses, information registrations and restrictions shall be obtained.

3.1 Environmental Authorizations

Suppliers shall have processes and systems to conform with applicable environmental laws and regulations. Required environmental permits, licenses, information registrations and restrictions shall be obtained.

3.2 Waste and Emissions

Suppliers shall have processes and systems in place to ensure the safe handling, movement, storage, recycling, reuse or management of waste. Any generation and disposal of waste, emissions to air and discharges to water, with the potential to adversely impact human health or the environment shall be appropriately minimized, properly managed, controlled and/or treated prior to release into the environment.

3.3 Spills and releases

Suppliers shall have processes and systems in place to prevent and mitigate accidental and diffusive spills and releases to the environment.

3.4 Одржливост и ефикасност на ресурсите

Добавувачите се должни да воспостават процеси и системи со цел оптимизирање на употребата на сите релевантни ресурси, како што се енергијата, водата и материјалите.

4. Спречување на корупција и фер конкуренција

4.1 Спречување на корупција

Добавувачите не смеат да поткупуваат јавни службеници ниту приватни лица и истите не смеат да прифатат поткуп.

Забрането е да се користат посредници, како советници, дистрибутери или било кои други деловни партнери, со цел да биде извршен актот на поткуп.

Добавувачите се должни да се усогласат со важечките закони и регулативи, како и предвидените стандарди во индустријата кои што се поврзани со спречувањето на корупцијата.

Вршење на плаќање за олеснување при извршување на одредени активности: Забрането е вршење на плаќање за олеснување при извршување на одредени активности, без оглед на тоа дали позитивното законодавство го дозволува истото.

Подароци и гостопримство: Подароците и гостопримството никогаш не треба да бидат понудени, ветени или дадени со намера да предизвикаат примателот да направи нешто во корист на добавувачот и/или Друштвото, да се награди таквото однесување или со цел да се воздржи од правење нешто што ќе го доведе добавувачот и/или Друштвото во неповолна положба. Подароците и гостопримството треба да бидат скромни, разумни и ретки.

3.4 Sustainability and Efficiency of Resources

Suppliers shall have processes and systems in place to optimize the use of all relevant resources sustainably, such as energy, water and materials.

4. Anti-Bribery and Fair Competition

4.1 Anti-Bribery

Suppliers shall not bribe any public official or private person and shall not accept any bribes.

No intermediaries, such as advisers, distributors or any other business partners, shall be used to commit acts of bribery.

Suppliers shall comply with applicable laws and regulations and industry standards related to anti-corruption.

Facilitation payments: No facilitation payments are made, irrespective of whether or not local law permits them.

Gifts and hospitality: Gifts and hospitality are never offered, promised or provided with the intent of causing the recipient to do something favoring the supplier and/or the Company, to reward such behavior, or to refrain from doing something disadvantaging the supplier and/or the Company. Gifts and hospitality are modest, reasonable and infrequent, so far as any individual recipient is concerned.

Донации и спонзорства: донациите може да се дадат само доколку добавувачот и/или Друштвото не добиваат било каков вид на материјална корист за возврат на истите. Спонзорството не смее да се користи со цел да се добие неправилна комерцијална предност за возврат на истото.

Политички придонес: Доколку добавувачот одлучи да даде политички придонес, истото мора да биде направено во согласност со сите важечки закони, регулативи и кодекси и стандарди на индустријата, и истите не смеат да бидат направени со очекување да се добие директен или непосреден возврат за добавувачот или Друштвото.

Лобирање: Лобирањето не смее да се злоупотребува за било какви корумпирани или нелегални цели, или за неправилно влијание на одредена одлука.

Јавни службеници: Секој однос помеѓу добавувачите и јавните службеници треба да биде во строга согласност со правилата и прописите на кои што истите претставуваат предмет на регулирање (сите важечки правила или регулативи во одредена држава кои што се однесуваат на јавните службеници или кои што се утврдени од страна на нивниот работодавач). Било каква корист која што им се пренесува на јавните службеници е целосно транспарентна и правилно документирана.

4.2 Фер конкуренција

Добавувачите се должни да го водат својот бизнис во согласност со спроведување на фер и силна конкуренција. Истите користат фер деловни постапки, вклучително и точно и вистинито рекламирање.

Добавувачите се должни да го усогласат своето постапување со сите закони и регулативи кои што се однесуваат на фер конкуренција и антимонополска положба.

Donations and Sponsorship: donations are only given if the supplier and/or the Company do not receive, are not perceived to receive, any tangible consideration in return. Sponsoring is not to be used (or perceived to be used) to receive an improper commercial advantage in return.

Political Contributions: If the supplier chooses to make political contributions, they must be made in compliance with all applicable laws, regulations and industry codes and standards, and must not be made with the expectation of direct or immediate return for the supplier or the Company.

Lobbying: Lobbying is not to be misused for any corrupt or illegal purposes, or to improperly influence any decision.

Public Officials: Any relationship between the supplier and public officials is in strict compliance with the rules and regulations to which they are subject (i.e. any applicable rules or regulations in the particular country relating to public officials or that have been imposed by their employer). Any benefit conveyed to a public official is fully transparent, properly documented, and accounted for.

4.2 Fair Competition

Suppliers shall conduct their business consistent with fair and vigorous competition. They shall employ fair business practices, including accurate and truthful advertising.

Suppliers shall comply with all fair competition and antitrust laws and regulations.

5. Приватност и заштита на податоците и информациите

Добавувачите се должни да воспостават и да одржуваат соодветна заштита и безбедност на личните податоци и на информациите кои што ги обработуваат, како и во однос на оние кои што ги обработуваат третите страни дејствувајќи во нивно име.

Добавувачите се должни да работат на начин кој што е во согласност со применливите закони за заштита на податоците/ приватноста и истите е потребно да бидат усогласени со предвидените стандарди во индустријата кои што се однесуваат на заштитата и безбедноста на сите информации, вклучително и личните информации.

Правилна заштита на личните информации: Добавувачите се должни да воспостават соодветна организациска структура, процеси и процедури преку кои ќе се обезбеди заштитата, доверливоста, интегритетот и достапноста на информациите од случајно, неовластено или незаконско губење, уништување, промена, откривање, употреба или пристап на истите.

Примена на соодветни безбедносни мерки: Добавувачите се должни да воспостават соодветни политики и процедури во однос на техничката и организациската безбедност. Добавувачите се должни на одреден период да преземаат разумни чекори како би ја потврдиле усогласеноста со истите.

Усогласеност со ограничувања за прекуграничен трансфер: Добавувачите се должни да воспостават соодветни заштитни мерки, правила и процедури со цел да се обезбеди истите да бидат во согласност со сите важечки закони кои што ги регулираат прекуграничните преноси на податоци, каде

5. Data Privacy and Information Protection

Suppliers shall establish and maintain adequate personal data and information security protection for the information that they, and any other third parties acting on their behalf, process.

Suppliers will operate in a manner that is consistent with applicable data protection/privacy laws and aligned with industry standards for the protection and security of all information, including Personal Information.

Proper Protection of Personal Information: Suppliers shall have the proper organizational structure, processes and procedures to ensure the protection, confidentiality, integrity and availability of information against accidental, unauthorized or unlawful loss, destruction, alternation, disclosure, use or access.

Proper Security Measures: Suppliers must have adequate policies and procedures in place which address technical and organizational security. Suppliers must take reasonable steps to confirm on a periodic basis, compliance with those.

Compliance with Cross-Border Transfer Restrictions: Suppliers must have adequate safeguards, rules and procedures to ensure that they remain in compliance with all applicable laws that govern cross-border data transmissions, where

16 Makedonska brigada, 18
1000 Skopje,
Republic of North Macedonia
Tel: ++389(0)2/3287 024; 3287 149
Fax: ++389(0)2/3287 000
E-mail: info@makstil.com.mk
Web: www.makstil.com
MK 4030997338244

што истото е применливо.

Известување за извршено прекршување на законската регулатива во однос на податоците и/или информациите:

Добавувачите се должни да го известат Друштвото доколку добијат сознание за било какво сомнителна или извршена повреда на податоците во однос на услугите/испораките/производите кои што се обезбедуваат. Добавувачите се должни соодветно да му помагаат на Друштвото во вршењето на било каква истрага која што произлегува од прекршувањето на законската регулатива во однос на податоците или информациите.

6. Идентификување на проблеми

Сите работници треба да бидат охрабрани да пријават доколку постои загриженост или доколку имаат сознание за извршување на незаконски активности на работното место, без постоење на закана од заплашување или вознемирување. Добавувачите се должни да ги истражат пријавите добиени од страна на работниците и доколку е потребно, да преземат корективни мерки.

7. Системи за управување

Добавувачите се должни да користат системи за управување со цел олеснување на континуираното подобрување и усогласување со горенаведените стандарди. Елементите на системите за управување вклучуваат:

7.1 Посветеност и одговорност

Добавувачите се должни да покажат посветеност кон концептите опишани во овој Кодекс преку алоцирање на соодветните ресурси.

applicable.

Data and/or Information Breach Notification:

Suppliers shall notify the Company for any suspected or actual data breach concerning the services/deliverables/goods provided. Suppliers shall appropriately assist the Company in any investigations in response to a data or information breach.

6. Identification of Concerns

All workers should be encouraged to report concerns or illegal activities in the workplace, without threat of intimidation or harassment. Suppliers shall investigate and take corrective action if needed.

7. Management Systems

Suppliers shall use management systems to facilitate continual improvement and compliance with these standards. Elements of the management systems include:

7.1 Commitment and Accountability

Suppliers shall demonstrate commitment to the concepts described in this Code by allocating appropriate resources.

7.2 Законски услови

Добавувачите се должни да ги идентификуваат и да се усогласат со важечките закони, регулативи и релевантните стандарди.

7.3 Управување со ризик

Добавувачите се должни да воспостават механизми за утврдување и управување со ризик во сите области кои што се опфатени со овој Кодекс.

7.4 Односи со трети страни

Добавувачите не смеат да склучуваат поддоговори или на друг начин да се ангажираат со трети страни во име и за сметка на Друштвото или да го претставуваат Друштвото на трети страни, без да добијат претходна писмена согласност од страна на Друштвото.

7.5 Право на ревизија

Друштвото може во секое време да изврши ревизија (или да ангажира трета страна - ревизор за да изврши ревизија) на добавувачот, по претходно доставено известување во разумен рок, за да се осигура дека е обезбедена усогласеност со стандардите утврдени во Кодексот за добавувачи, како и да ги потврди сите плаќања направени од страна на Друштвото. Исто така, можат да се применуваат и дополнителни одредби кои што се однесуваат на ревизијата доколку истото е договорено помеѓу договорните страни.

7.6 Документација

Добавувачите се должни да ја водат потребната документација со цел да ја докажат усогласеноста со овие стандарди, како и усогласеност со важечката регулатива.

7.2 Legal Requirements

Suppliers shall identify and comply with applicable laws, regulations and relevant standards.

7.3 Risk Management

Suppliers shall have mechanisms to determine and manage risk in all areas addressed by this Code.

7.4 Third Party Relationships

Suppliers do not sub-contract or otherwise engage with third parties on behalf of the Company or represent the Company to third parties, without the prior written consent of the Company.

7.5 Audit right

The Company may audit (or engage a third-party auditor to audit) the supplier at any time upon reasonable prior notice, to ensure its compliance with the standards in the Supplier Code and to confirm all payments made by the Company. Supplemental audit provisions may also apply as agreed between the parties.

7.6 Documentation

Suppliers shall maintain documentation necessary to demonstrate conformance with these standards and compliance with applicable regulations.

Добавувачите се должни да изготвуваат и водат книги и записи кои што прецизно и детално ги документираат сите работи кои што се поврзани со делокругот на работење на добавувачот во однос со Друштвото, како и во сметководствената евиденција да се запишани сите извршени плаќања (вклучувајќи и подароци и гостопримство или било какво друго плаќање кое што има изразена вредност) направени во име на Друштвото, односно направени со средства обезбедени од страна на Друштвото.

Строго е забрането водењето на “вонредни” книги, како и изготвување на лажни или измамнички записи од страна на добавувачите. Сите финансиски трансакции мора да бидат документирани, редовно разгледувани и соодветно запишани.

Добавувачите се должни да обезбедат следење на сите релевантни внатрешни финансиски контроли и процедури за одобрување, како и дека чувањето и архивата на книги и записи е во согласност со сопствените стандарди на самиот добавувач, како и во согласност со даночните одредби и останатите применливи закони и регулативи.

7.7 Обука и компетентност

Добавувачите се должни да ги едуцираат своите вработени со цел да донесуваат етички одлуки кои што се во согласност со законите, регулативите и условите утврдени во договорите.

7.8. Континуирано подобрување

Од добавувачите се очекува континуирано да се подобруваат преку поставување на цели, како и преку извршување на плановите за имплементација и преземање на потребните корективни активности во однос на недостатоците кои што се утврдени со извршените внатрешни или надворешни

Suppliers shall prepare and maintain books and records that document accurately and in reasonable detail all matters related to the supplier's business with the Company, accounting for all payments (including gifts and hospitality or anything else of value) made on behalf of the Company, or out of funds provided by the Company.

"Off-the-books" accounts and false or deceptive entries in supplier's books and records are prohibited. All financial transactions must be documented, regularly reviewed and properly accounted for.

Suppliers shall ensure that all relevant internal financial controls and approval procedures are followed and that the retention and archive of books and records is consistent with the supplier's own standards and tax and other applicable laws and regulations.

7.7 Training and Competency

Suppliers shall educate their employees to make ethical decisions in compliance with laws, regulations and contract requirements.

7.8. Continual Improvement

Suppliers are expected to continually improve by setting performance objectives, executing implementation plans and taking necessary corrective actions for deficiencies identified by internal or external

16 Makedonska brigada, 18
1000 Skopje,
Republic of North Macedonia
Tel: ++389(0)2/3287 024; 3287 149
Fax: ++389(0)2/3287 000
E-mail: info@makstil.com.mk
Web: www.makstil.com
MK 4030997338244

проценки, инспекции, како и мислењата добиени од страна на менаџментот.

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Кодексот за добавувачи стапува во сила во моментот на одобрување од страна на Одборот на директори на Друштвото.

Овој Кодекс е предмет на ревидирање и измена од страна на Одделот за правни работи секогаш кога ќе се јави потреба за истото, а најмалку еднаш на секои 2 (две) години.

assessments, inspections and management reviews.

FINAL PROVISIONS

The Supplier Code shall enter into force as of the day of its adoption by the Board of Directors of the Company.

This Code is subject to review and amendment by the Legal Department, whenever is necessary, at least once every 2 (two) years.